

de Catalunya Ràdio

Teresa MIRALLES, Raquel VIZCAYA

L'empresa radiofònica Catalunya Ràdio, SRG, SA té quatre emissores: Catalunya Ràdio, Catalunya Informació, Catalunya Música i Catalunya Cultura, que pertanyen a la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió¹ (CCRTV). Emeten les 24 hores del dia i ofereixen una programació diferenciada cada una d'elles, però mantenint dues característiques comunes: la qualitat i la llengua catalana com a vehicle d'expressió.

Té 371 treballadors, 27.563 milions d'euros de pressupost (dades de 2002), 34.944 hores d'emissió anuals i el 100% de programació pròpia.

Catalunya Ràdio va iniciar les seves emissions el 16 de juny de 1983. Catalunya Informació, emissora informativa de Catalunya Ràdio que va néixer l'11 de setembre de 1992, va ser la primera emissora en el seu gènere a tot l'estat. Catalunya Música, nascuda el 10 de maig de 1987, és una emissora especialitzada en música clàssica i contemporània. Catalunya Cultura, canal cultural de Catalunya Ràdio, nascut el 2 de febrer de 1999, es marca dos objectius: fer d'aparador i de motor cultural.

El Departament de Documentació de Catalunya Ràdio SRG, SA té com a finalitat proporcionar informació de suport a totes les emissores, per a l'elaboració dels seus programes. Per dur a terme aquest objectiu realitzem dues funcions principals: fons documental i fonoteca. Per al fons documental es conserva i tracta documentalment documentació periodística seleccionada de la premsa diària i de publicacions periòdiques. Per a la fonoteca es conserven i tracten documentalment talls de veu² ja emesos.

Teresa Miralles. tmiralles.c@catradio.com, Raquel Vizcaya. rvizcaya.o@catradio.com.

Amb la col·laboració de la resta de l'equip de Documentació de Catalunya Ràdio i dels serveis tècnics de CR i de l'Administració de Sistemes d'Informació de la CCRTV SG.

1. Altres empreses filials de la CCRTV són: Televisió de Catalunya (TV3 i C33), Principal d'Edicions, TVC Multimèdia, CCRTV Serveis Generals, SA i Fundació La Marató de TV3.
2. A Catalunya Ràdio hi ha també un Departament de Discoteca que té la funció de conservar fons musicals i arxivar programes emesos.

A més d'aquestes funcions principals també es gestiona una hemeroteca i una biblioteca i fem d'intermediaris per a cerques a bases de dades externes d'informació periodística, ara accessibles a través d'Internet mitjançant subscripció, o per a cerques amb navegació oberta i gratuïta. A l'hemeroteca guardem durant un mes un exemplar de la premsa diària que es rep al Departament i durant tres mesos un exemplar de les publicacions periòdiques. La biblioteca està formada bàsicament per obres de consulta (diccionaris, enciclopèdies, anuaris...).

Amb aquests fons el Departament pot donar resposta a demandes precises i concretes (una dada, un nom...), a demandes més complexes que requereixen una recerca més específica i elaborar dossiers a petició de l'usuari. També proporcionem els documents, en paper o sonors, requerits. Els usuaris poden fer les consultes de manera presencial, per telèfon, per fax i per correu electrònic. L'hemeroteca i la biblioteca es consulten en el Departament. A la biblioteca i amb el fons documental hi ha establert un sistema de préstec per al control dels documents.

Documentació és un servei intern de Catalunya Ràdio. Per poder fer-hi consultes, cal identificar-se com a personal de la CCRTV.

L'ARXIU DE PREMSA

Per gestionar aquests fons hi ha constituït un arxiu de premsa en dossiers de paper que conté articles de premsa seleccionats dels diaris de Barcelona i algunes revistes i altres publicacions, des de 1983. Tenim uns 2.700 dossiers temàtics classificats jeràrquicament, partint d'una divisió general que segueix les seccions habituals en una redacció (Catalunya, Espanya, Internacional, Economia i Esports). També tenim més de 7.000 dossiers biogràfics.

Els dossiers a l'arxiu estan ordenats alfabèticament i, a cada dossier, els retalls de premsa estan ordenats cronològicament.

Aquests fons de l'arxiu de premsa en dossiers de paper compten amb una base de dades referencial que s'organitza en tres dominis que responen als tres tipus de fons: un per al fons de temàtica general, un per al fons d'esport i un per als dossiers biogràfics. Aquesta base de dades s'elabora en el sistema Airs,³ que és un sistema de bases de dades documental que funciona en mode client-servidor. El programa client funciona en l'entorn Windows, el servi-

3. El Sistema Airs l'utilitzen també el Departament de Documentació de TVC i el Departament de Discoteca de Catalunya Ràdio per elaborar les seves Bases de Dades Referencials.

dor és multiplataforma i, en el nostre cas, funciona sobre un servidor Unix. Aquest sistema permet configurar diferents bases de coneixement d'acord amb el tipus d'informació que es vol guardar (fonoteca, premsa, discs). Per a cada base de dades el sistema permet definir els diferents camps d'informació, el seu format, tipus d'indexació, validacions, tesaurus (sinònims, jerarquies, relacions).

L'arxiu de premsa en dossiers de paper ha quedat tancat el 31 de març de 2002. En aquesta data s'ha fet la integració dels arxius de retalls de premsa dels Departaments de Documentació de TVC i CR mitjançant la informatització. El projecte, que actualment ja està implantat a TVC i està en procés d'implantació a CR, disposa d'un sistema de base de dades d'informació periodística. Aquest sistema permet arxivar els articles de diari digitalitzats o arxius de qualsevol format (text o imatge), obtinguts a partir de l'escaneig de les fonts originals, o bé importats d'altres bases de dades extretes de les versions digitals dels diaris, Internet, etc. El programari que s'utilitza és Excalibur, motor d'indexació dels articles generats per un OCR (programa de reconeixement òptic de caràcters) que localitza i recupera la informació. La indexació automàtica es completa amb una altra de manual o intel·lectual per part del documentalista.

Aquesta unificació dels arxius de premsa de dues de les empreses filials de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (Catalunya Ràdio i Televisió de Catalunya) és possible perquè la CCRTV disposa d'una intranet, que re-

sol les necessitats de gestió de la informació i comunicació dins la Corporació. Manté connectats tots els PC de les empreses filials i alhora els permet la connexió a Internet. A través de la intranet, des de qualsevol PC de la xarxa corporativa, entrant a la web del Departament de Documentació de TVC tots els empleats autoritzats poden consultar la informació digitalitzada.

Els arxius de premsa en paper han estat substituïts, doncs, per un arxiu de premsa digital. Aquest arxiu actualment ja conté els articles de premsa seleccionats des del 16 de març de 2000 pel Departament de Documentació de TVC. La informació anterior s'ha de consultar als dossiers de paper.

El procés documental per al manteniment de l'arxiu de premsa digital segueix el mateix criteri que per a l'arxiu de paper: selecció, catalogació i indexació. Per a la digitalització s'afegeix a aquest procés l'escaneig dels documents.

El sistema Excalibur permet fer cerques al text de l'article (llenguatge lliure) i als camps de la fitxa (llenguatge controlat). Des de la pàgina dels resultats es poden veure o imprimir els documents en el seu format original.

La pàgina web del Departament de Documentació de TVC, a través de la qual s'accedeix a l'arxiu de premsa digital, ofereix, a més, als usuaris:

- Accés a una base de dades d'efemèrides i a una base de dades d'agenda de previsions d'esdeveniments culturals, econòmics, esportius, socials o polítics, elaborades pel mateix Departament
- Accés a les bases de dades del control autoritatiu de personatges i del llistat jerarquitzat dels descriptors temàtics i geogràfics utilitzats per indexar l'arxiu de premsa, que serveixen de guia per a fer les cerques a la base de dades
- Enllaços a Internet d'interès per a periodistes, ordenats per temes
- El recull de premsa de la CCRTV.

LA FONOTECA

En un mitjà radiofònic, com Catalunya Ràdio, la preservació dels talls de veu, és a dir, d'informació sonora, per a la seva reutilització en l'elaboració de nous programes, és una funció indispensable. El Departament de Documentació comparteix amb el Departament de Discoteca aquesta funció. La discoteca arxiva i conserva fons musicals: enregistraments discogràfics i fonogràfics, i té constituït un arxiu de programes editats, ja emesos, que es po-

den tornar a emetre. A la fonoteca s'arxiven i referencien talls de veu⁴ també ja emesos. Les àrees d'Informatius i Programes seleccionen de la programació els talls que cal arxivar i els fan arribar al Departament de Documentació. Des de l'any 1983 fins a finals de l'any 1995 els talls de veu es rebien i s'arxivaven amb un sistema analògic d'enregistrament i reproducció de sons, és a dir, en cintes magnètiques en suport bovina, cartutx o casset, que enregistren i reproduïen registres de so. Des del desembre de 1995, tot el que anava encartutxat va passar a ser digitalitzat i els talls es reben a través del sistema informàtic digital Dalet d'enregistrament i reproducció d'àudio. Aquest sistema d'àudio digital està muntat en una xarxa local d'ordinadors amb la topologia Token Ring. Tots els terminals de la xarxa estan connectats als servidors. Els talls es recuperen del sistema i s'arxivem en discs magnetoòptics.

Paral·lelament s'elabora una base de dades referencial que permet la localització, identificació i recuperació dels talls, tant els de les bovines (anterior a 1995) com els dels discs òptics, per a la seva reutilització. La base de dades referencial s'elabora en el sistema Airs, abans descrit.

ELS SERVEIS

La implantació de tecnologies més avançades ens permet, des d'ara, oferir als nostres usuaris nous serveis i més informació. Compartir un recurs (arxiu digital) amb un altre mitjà (TVC) pot permetre als documentalistes oferir serveis que fins ara no es feien a Catalunya Ràdio com són les bases de dades d'efemèrides i de revisions d'esdeveniments elaborats pel Departament de Documentació de TVC que responen específicament a les necessitats d'informació de les emissores de la Generalitat, com ja ho fan a TVC. També en permet l'avaluació, mitjançant estadístiques d'ús del nou sistema, i posterior seguiment, que permetran el perfeccionament i l'adequació de la informació que s'aporta a l'arxiu i millorar-ne el rendiment.

4. Aquests talls de veu, juntament amb els programes que guarda el Departament de Discoteca, constitueixen la preservació de la memòria pròpia.